

Asia: VN/27126/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa sekä eräksi muiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunto

Huomiot hallituksen esityksen yleisperusteluihin (esityksen luvut 1-5 ja 8-12)

Suomen Vetyklusteri kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä.

Suomen Vetyklusteri on yli sadan vetyarvoketjuun kuuluvan yrityksen ja toimialaliiton yhteenliittymä, jonka tarkoituksena on jouduttaa vetymarkkinan syntymistä Suomessa ja Euroopassa. Kotimaisella vetyarvoketjulla on mahdollisuus saavuttaa vuoteen 2035 mennessä jopa 13 %:n osuus suomalaisesta BKT:stä ja luoda samalla 115 000 työpaikkaa. Arvoketjun tuottama vuosittainen arvo vuonna 2035 on jopa 34 miljardia euroa. (Lähde: Vetyklusterin Strategiaselvitys)

Korostamme lupa- ja valvontakäytäntöjen sujuvoittamisen merkitystä Suomen hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamiselle ja teollisuuden kilpailukyvyille. Kilpailua vihreän siirtymän projektien sijoittumisesta käydään niin Euroopassa kuin globaalistikin. Suomen vetovoima uusien hankkeiden kotiuttamisessa perustuu investointimyönteiseen toimintaympäristöön, jossa hankkeiden luvitus näyttää tärkeää roolia. Kuten esityksessä todetaan, on yhden luukun mallilla mahdollisuus vähentää yritysten kustannuksia, mikäli tehostettu lupaprosessi käytännössä mahdollistaa investointien entistä nopeamman toteutuksen. Tämä olisi merkittävä kilpailuetu Suomelle.

Isojen teollisten hankkeiden sijoittumisen kannalta on tärkeää, että sääntelyhorisontti on mahdollisimman selkeä. Ehdotettu vihreän siirtymän hankkeiden väliaikaisen etusijamenettelyn jatkaminen vuoteen 2030 saakka on hyvä alku, mutta aidosti suotuisan investointiympäristön luomisen näkökulmasta etusijamenettelyä tulisi tehdä pitkäaikaisempi osa lupajärjestelmäämme. Menettelyä tulisikin jatkaa vähintään vuoteen 2035 jo tämän lakimuutoksen yhteydessä. Samoin on tärkeää, että kyseisiä hankkeita koskevien valitusten kiireellistä käsittelyä hallintotuomioistuimissa jatketaan. Myös tältä osin kiireellistä käsittelyä voitaisiin perustellusti pidentää vähintään vuoteen 2037 saakka.

Kansallisen vihreän siirtymän hankkeiden etusijamenettelyn lisäksi pöydällä ovat EU-sääntelyyn perustuvat sitovat lupamenettelyjen määräajat mm. kriittisten raaka-aineiden asetuksen sekä

nettonollateknologia-asetuksen mukaisille hankkeille. On oleellista tarkastella kokonaisuutena miten eri perusteilla säädettävät etusijamenettelyt ja sitovat määräajat suhtautuvat toisiinsa ja miten resurs-sointi käytännössä toteutetaan. Vihreän siirtymän hankkeiden, teknologiasta riippumatta, tulisi lähtökohtaisesti olla sääntelyssä samalla viivalla.

Näemme riskin, että ehdotetuista etusijamenettelyistä huolimatta lupaprosessien tehostaminen voi jäädä toteutumatta, mikäli uuteen lupa- ja valvontavirastoon ei allokoita riittäviä viranomaisresursseja. Samanaikaisesti alan asiantuntijoiden määrää tulisi lisätä uusia osaajia kouluttamalla. Uuden teknologian hankkeiden lupakäytäntöjen luomisessa on lisäksi tärkeää tehdä tiivistä yhteistyötä hankekehittäjien kanssa. Tietotaidon jakaminen ja aktiivisen vuorovaikutteisen dialogin käyminen kasvattaa kaikkien osaamista. Painotammekin syvällisen ja monialaisen asiantuntemuksen merkitystä.

Lakihankkeen vaikutukset riippuvat pitkälti siitä minkälaiset toimintatavat ja prosessit uuteen lupa- ja valvontavirastoon kehittyvät. Lisäksi se kuinka jouhevasti AVI:n ja ELY:n yhdistyminen käytännössä onnistuu, tulee vaikuttamaan suoraan siihen, miten erityisesti siirtymäaikaan käsiteltävät hankkeet saadaan luvitettua. Käynnistyvä muutos tulisikin hyödyntää mahdollisuutena. Nyt on hyvä hetki osoittaa uudenlaista johtajuutta ja suoraviivaistaa lupaprosessien käytäntöjä esimerkiksi dokumenttimäärää karsimalla. Hiilineutraaliustavoitteiden saavuttaminen edellyttää rohkeutta meiltä kaikilta.

Suomeen on tällä hetkellä Vetyklusterin tietojen mukaan suunnitteilla yhteensä 9000 MW:n edestä pelkästään vetyhankkeita. On tärkeää, että vihreän siirtymän hankkeet eivät joudu kilpailemaan keskenään etusijasta lupa- ja valvontavirastossa, vaan että resursseja riittää kaikkien hankkeiden käsit-telemiseen. Käsissämme on ainutlaatuinen tilaisuus käynnistää Suomen kansantalouden uudistu-minen.

1 luku Yleiset säännökset

-

2 luku Yhteyspisteviranomainen

-

3 luku Asioiden käsittely Lupa- ja valvontavirastossa

-

4 luku Eräiden lupamenettelyiden yhteensovittaminen

-

5 luku Yhteiskäsittely

-

6 luku Asioiden ratkaiseminen

-

7 luku Erinäiset säännökset

-

Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta

-

Laki vesilain muuttamisesta

-

Laki luonnonsuojelulain muuttamisesta

-

Laki ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain muuttamisesta, VN asetusmuutosluonnos ympäristövaikutusten arvioinnista ja asetusmuutoksen muistio

-

Muut lakiehdotukset

-

Muut kommentit

-

Salokoski Pia-Riikka
Suomen Vetyklusteri